

leto dni po njeni smrti. Ferdinand II. (1619—1637) je pokopan v Gradcu. Leta 1639. v kapucinsko rakev položena mrliča sta nadvojvodi Filip Avguštin in Maksimilijan Tomaž.

Zraven Ferdinanda III. (1637—1657) so položene njegove soproge, bil je trikrat oženjen, in pa njegov sin Ferdinand IV., ki se je pet let pred očetom preselil v večnost.

Krsta Karla III, ki je umrl 1740. l., krasi dvojje laskavih napisov. S tem cesarjem je izumrl moški rod Habsburžanov.

Najkrasnejši je pač mavzolej Marije Terezije ter njenega soproga Franca I. Lotarinškega. Kar je ta vladarica dobrega storila za svojo državo, je brati na levi strani njene rakve. — Jako preprosta je rakev cesarja Jožefa II. (1780—1790). No, dasi je preprosta, je vendar draga vsakemu Avstrijcu, ker hrani kosti blagega, za Avstrijo vnetega vladarja. Tu je tudi rakev Leopolda II. († 1792), ki je vladal samo dve leti, zraven pa počivališče zadnjega nemškega volilnega cesarja ter prvega dednega cesarja avstrijskega Franca (1792—1835). Leta 1847. so semkaj k večnemu počitku spravili zmagovitega nadvojvodo Karla.

Nadalje počivajo tu: Sofija, hčerka našega presvetlega vladarja Franca Jožefa, nesrečni brat našega vladarja Maksimilijan Mehikanski, ki je dne 19. rožnika 1867. izdihnil v Kverétaru, cesar Ferdinand Dobrotljivi (1835—1848), ki se je na korist svojemu nečaku Francu Jožefu odpovedal prestolu.

Dne 5. svečna 1889. je cesarska rakev sprejela novega mrliča; bil je to nadebudni cesarjevič Rudolf, ki ga je smrt pokosila dosti prezgodaj. Za njim je prišel na vrsto nadvojvoda Viljem (1894), za tem pa oče vojakov, sivolasi nadvojvoda Albreht (1895).

Ko smo leta 1898. obhajali petdesetletnico vladanja premilega vladarja, nam je zagrenila vso slavnost grozna nesreča, ki je zadela našega cesarja. Bil je to umor deželne naše matere, bivše naše cesarice Elizabete, ki je tam v hriboviti Švici dne 10. kimavca izdihnila plemenito dušo pod morilčevim bodalom. Ta plemenita gospa je bila zadnji mrlič, pridejan onim v cesarski rakvi. Dal Bog, da bi še dolgo, dolgo let ostala vrata cesarske rakve v kapucinski cerkvi zaprta ter da bi prostor, ki si ga je ondi izvolil presvetli naš vladar za zadnje svoje bivališče, ostal prazen še nebrojno let!

U boj!

*U boj junaki jezdijo,
oj, junaki čili,
svojo so mladost in krvi
domu posvetili.*

*Bliskajo se sabljice
in rožljajo meči,
spevi se glase na čast
zemljici ljubeči:*

„Čuj nas, rodna zemljica,
majčica edina,
srečna, prosta, svobodna
bož nam, domovina.

Več ne bo tujčin teptal
nam pravice svete,
z nami angel Mihael
vodi bojne čete.

Ho bo solnce vzhajalo,
rožna bo planjava,
ko pa bo zahajalo,
tožna bo planjava.

Strti meči, mrzla kri,
smrt bo tod besnela,
lovor-vence spletala,
senca nam odela.

Ah, presladko zate je,
domovina, umreti,
nič ni, bratci, slajčega
na tem božjem sveti.“

U boj junaki jezdiijo,
aj, junaki čili,
srca v prsih jim drhté,
spevi so utihnili.

Cvetko Golar.

V žepu — luknja.

Spisal Ivo Trošt.

V letošnjem Mohorjevem »Koledarju« nam je povedal gospod pisatelj F. Ks. Meško marsikaj zanimivega o Poljančevem Cencku. Škoda, da Cencka ni fotograf tudi že tedaj naslikal, ko se je šele boječe bližal onemu »kukalu«, ki se ga je bal, da ga ustrelji. No, dečko je premagal strah, dobil za plačilo »bačkar« ali četrtak in nekaj dni pozneje za nagrado lastno sliko, ki je bila pozneje povod, da se je za nekaj dni ohladilo prijateljstvo med njim in Kožuhovim Joškom, seveda pravim: le za nekaj dni. Cencek je namreč rad pozabil marsikaj bridkega, pa tudi dobrega. Njegov klobuk je bil luknjast, a tudi glavica ni držala kaj koristnega, in v žepu je tudi imel luknjo. Cencek je ostal Cencek.

Kaj je Cencek doživel z bačkarjem, ki mu ga je mati spravila, da z njim zmore dečku črevlje na jesen, ko bo začel hoditi v šolo? Dotlej ni imel Cencek še nikdar lastnega denarja. To pa je tudi znano, da denar nekaterim otrokom toliko časa cvili v žepu, da zacvili v pisani svet. Neredko jim pa cvili tudi, če so ga dali hraniti materi ali očetu.

Nekega dne je začutil tudi Poljančev Cencek, da je zaradi bačkarja nekaj več vreden kot Kožuhov Jožek in še drugi vaški paglavci, s katerimi se je podil, suval, tepel, lasal in igral. V nekoliko tednih je ponehalo njegovo veselje, ki mu ga je pripravil fotograf s sliko; saj je bil prav takšen, če se je pogledal v domačem škafu ali v vaški luži — vedno Poljančev Cencek. Sedaj ga je zaskrbel bačka.